

Tillgänglighetsinventering av Högskolan på Åland Södra

2024

Innehållsförteckning

Introduktion	1
Målsättning med projektet	2
Information om byggnaden	2
Enkät svar	2
Sammanfattning.....	8
Beskrivning	8
Vägen till Högskolan.....	8
Skyltning.....	9
Parkering och angöringsplats.....	10
Vägen till entrén.....	11
Entré.....	12
Vindfång.....	13
Huvudentré	13
Auditorium.....	14
Toalett	15
Ramp och trappor i förbindelseleden.....	17
Utrymningsplan	18
Hiss.....	18
Tornet.....	19
Enkla och svåra åtgärder	20
Enkla åtgärder.....	20
Svåra åtgärder.....	21
Slutsats.....	22

Introduktion

Funktionsrådet Åland blir kontaktade av Högskolan på Åland angående en kartläggning av den fysiska tillgängligheten på skolan. Renoveringar ska snart påbörjas och därför bjuds vi in.

Det ingår i projektet "Ett Åland för alla" att kartlägga den fysiska tillgängligheten på allmänna platser som är antingen kommunala eller landskapsägda.

Vi skickade ut en enkät där personalen fick göra en självuppskattning av tillgängligheten. Vår förhoppning är att rapporten ska kunna ligga som underlag för renoveringsprojektet och vara

till hjälp för att göra skolan tillgängligare. Det kommer att skapas en Power Point-presentation i vilken projektledaren kommer att presentera de brister som upptäcktes.

Det är exempelvis viktigt att en tillgänglig toalett fungerar som den ska och att den är utformad på rätt sätt. Det innebär att det ska finnas gott om utrymme för att vända med hjulförsedda hjälpmedel samt att det finns stadiga armstöd vid toaletten som tål hög belastning.

Målsättning med projektet

Projektet utgår från FN konvention om personer med funktionsnedsättningar och deras rättigheter samt följer nationell lagstiftning och tillgänglighetsrekommendationer. Vårt mål är att sprida information så att alla personer kan delta på lika villkor i samhället. För att göra en plats tillgänglig räcker det ibland med mindre medel och enklare ändringar.

Vi tar hänsyn till olika aspekter av funktionsnedsättningar såsom rörelsehinder, syn- och hörselnedsättningar samt kognitiva funktionsnedsättningar. Vårt perspektiv är brett för att inkludera så många som möjligt. Olika funktionsnedsättningar kräver olika förutsättningar och olika anpassningar.

Syftet är att kartlägga tillgängligheten på allmänna platser och identifiera vilka tillgänglighetshöjande åtgärder som krävs. Personer med funktionsnedsättningar ska ha tillgång till allmänna utrymmen och platser och kunna vistas u dessa på samma villkor som alla andra.

Information om byggnaden

Det finns inga fullständiga uppgifter om Högskolan Södra i dagsläget. Anläggningen byggdes mellan 1937–1938 och har sedan dess renoverats ett flertal gånger. Den senaste renoveringen skedde år 2024.

Enkät svar

Vi skickade ut en enkät där personalen fick möjlighet att göra en självuppskattning av tillgängligheten på Högskolan på Åland. Svaren presenteras i en lista indelad i de områden frågorna gällde. Det finns även ett diagram på vissa frågor som visar hur många procent av de 21 som svarade ja eller nej.

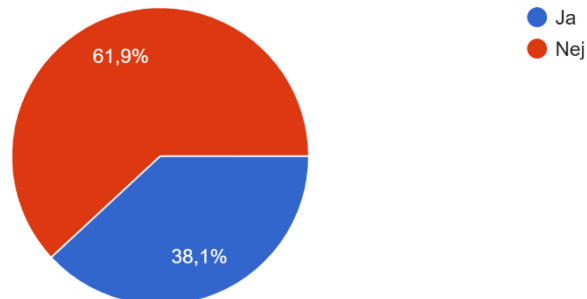
Vissa av svaren vi fick kunde vi inte kontrollera under dagarna kartläggningarna skedde.

Har du någon gång upplevt hinder i miljön?

Har du någon gång upplevt hinder i miljön på arbetsplatsen?

21 svar

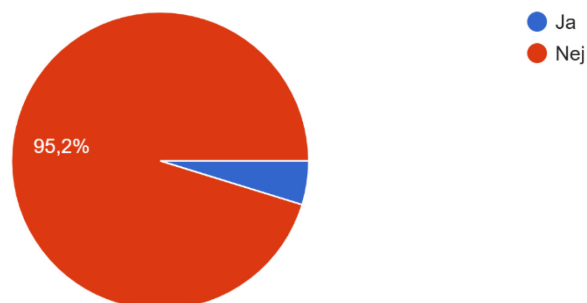

- Det finns föremål i vägen i gångstråket såsom felplacerade möbler, byggmaterial och varuleveranser.
- Skrivtavlorna är monterade för högt upp så att endast en del av skrivtavlan kan nyttjas.
- Attityder som till exempel: "Så har vi alltid gjort".
- Det finns problem med luften.
- En annan problematik är låsta dörrar.
- Rampen in till Högskolan på Ålands norra entré är ranglig, höga trösklar och klädställningen är inte lätt att nå från alla håll.
- Utrymmen är inte lämpliga för personer med funktionsnedsättningar.

Använder du själv något hjälpmedel?

Använder du själv något hjälpmedel (som till exempel hörapparat, rullstol m.m.)?

21 svar

- En person använder sig av hörapparat.

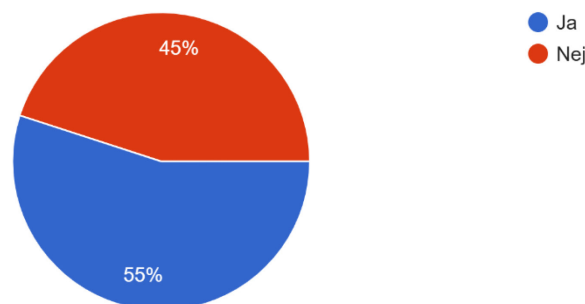
Hur upplever du den fysiska tillgängligheten i byggnaden?

- Många svarade att den fysiska tillgängligheten på skolan är bra.
- I ett svar framkom det att det inte känns ändamålsenligt att ha högskolan uppdelad i två byggnader.
- Det finns en problematik med höga trösklar som utgör snubbelrisk.
- Toalettdörren till den tillgängliga toaletten på Högskolan på Åland Södra är trög att öppna.
- Hissen är trång för de med hjulförsedda hjälpmedel.
- Hinderfria gångstråk i korridorerna är viktigt.
- En person upplever att den fysiska tillgängligheten är bra på Högskolan på Åland Norra. Det är enkelt att ta sig fram och att hitta tack vare skyltar, det finns tillgång till hiss, handikapptolett och låga trösklar.
- Dörrarna kan vara lite krångliga för personer med funktionsnedsättningar.

Finns det något du anser behöver förbättras?

Finns det något som du anser behöver förbättras?

20 svar

De saker som anses kan förbättras är:

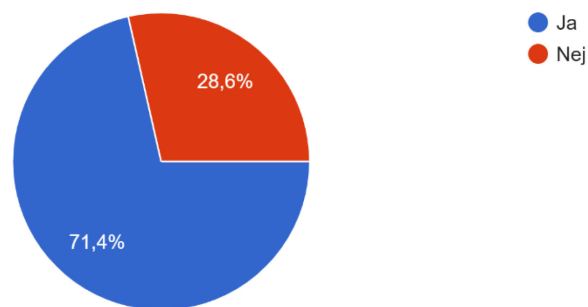
- Luftkvalitén.
- Hissen är krånglig, liten och opålitlig.
- Ingångarna behöver förbättras, det är trångt vid parkeringsplatserna, det finns endast en parkering för de med särskilt tillstånd (Det skulle behövas ytterligare en för anställda), för att komma till skolan behöver man korsa en parkering, det finns inget gångstråk som leder till huvudentrén.
- Den fysiska tillgängligheten skulle kunna förbättras och tillgången till hjälp är begränsad. Personer med synnedsättningar och andra funktionsnedsättningar har inte beaktats i planeringen.
- Toaletten på Norra Högskolan är inte anpassad för personer med funktionsnedsättningar.

- De automatiska dörröppnarna bör förbättras.
- För personer med NPF-diagnoser är det viktigt att kunna arbeta vid avskilda platser där det är tyst. Det finns möjlighet men då måste det meddelas på förhand.

Har det skett några renoveringar?

Har det skett några renoveringar?

21 svar

Vad har åtgärdats när det gäller den fysiska tillgängligheten?

- Byggnaden och lokalerna har förbättrats.
- Det har skett uppgraderingar av lärarutrymmen.
- Lås
- Det finns ramper, hissar och dörröppnare men de är inte smidiga att använda.

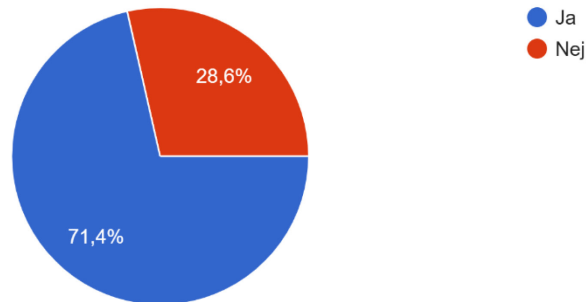
Upplever du att det är lätt att orientera sig i byggnaden? Är det lätt att röra sig i byggnaden?

- Många anger att de upplever att det är lätt att röra sig i byggnaden.
- Vissa korridorer är inte gästvänliga.
- Skyltningen kunde förbättras. Det kan vara svårt för en besökare att hitta till personalens arbetsrum eller till de olika mötesutrymmena som finns.
- Personer med funktionsnedsättningar med nedsatt rörlighet eller syn kan ha svår framkomlighet.
- Skyltningen på dörrar kan förbättras.
- Ett förbättringsförslag som kommer upp i enkäten är att ha olika färger för de olika delarna av byggnaden för att göra det enklare att orientera sig.
- Namngivning och numrering av rum skulle underlätta orienteringen.
- Det kan vara svårt att hitta till en början.
- Högskolan Norra är inte lätt att röra sig i för personer med rörelsenedsättningar.
- Det kan vara förvirrande att leta efter rum, en karta på vissa ställen vore bra.

Är vägen till byggnaden hinderfri?

Är vägen till byggnaden hinderfri?

21 svar

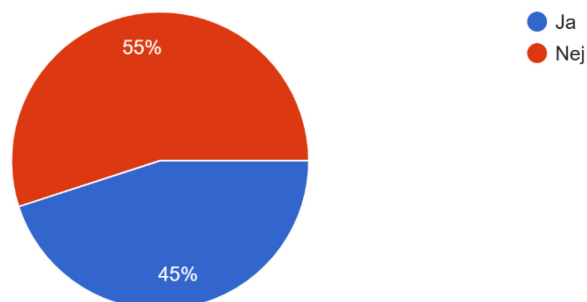
Vad finns det för hinder i vägen?

- Det finns svårigheter med den branta backen som leder upp till skolan för de som använder hjulförsedda hjälpmedel. Även den branta trappan kan utgöra hinder.
- Högskolan Åland Södra har branta trappor och höga trösklar för att ta sig in i byggnaden.
- Trappan till Högskolan på Åland södra är lång och kan vara jobbig att ta sig upp för om man har funktionsnedsättningar eller har svårigheter att gå.
- Skogsstigen är snårig.
- Det är svårt för någon som har svårt att gå eftersom huvudingången är sluttande, i synnerhet på vintern. Det är även trångt.
- Det är farligt att gå över parkeringen för att nå entrén till Högskolan på Åland norra då man behöver akta sig för backande bilar.

Upplever du att färgsättningen i byggnaden är bra?

Upplever du att färgsättningen i byggnaden är bra?

20 svar

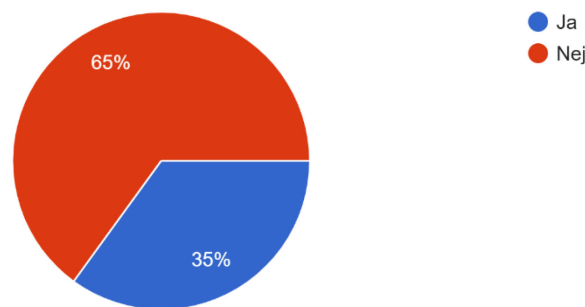
Vad skulle kunna förbättras?

- Ljusa väggar är att föredra för de som har nedsatt syn.
- Lite färg skulle piffa upp skolan.
- Det är mycket samma färg överallt och trapporna vid Södra Högskolan har mönster som gör att det känns som om trappstegen flyter ihop.
- Olika färger i byggnaden för olika delar skulle underlätta för de som behöver orientera sig på skolan. Detta skulle vara fördelaktigt för att under ett tidigt skede hitta dit man ska eller för de som inte är i skolan så ofta.
- Hela komplexet upplevs som färglöst och tråkigt.
- Lite mera glada färger skulle göra skolan hemtrevlig.

Förekommer det buller eller eko på arbetsplatsen?

Förekommer det buller eller eko på arbetsplatsen?

20 svar

Vad skulle kunna förbättras med ljudmiljön?

- Ljudisolering och byte av fönster för att dämpa ljudet och för att åtgärda draget.
- Akustiken i vissa mötesrum och kontor är dålig.
- Det byggs om och borras mest hela tiden och bullret transporteras i hela byggnaden.
- Problem främst under renoveringar och ombyggnader, inte lätt att stå och hålla en lektion när det borras i betong.
- Isolera simulatorerna bättre.
Det är en del som lätt kunde förbättras med hjälp av kunniga personer.

Hur upplever du luften/ventilationen?

- Många svarade att den är ok/bra.
- Syrefattigt då man suttit en stund.

- Väldigt varierande, gamla fönster behöver tejpas för att det inte ska dra och kännas kallt. Många studeranden sitter med jackor på och vi har både sjalar och torgvantar periodvis.
- Ganska tung luft i datasalarna på Högskolan på Åland norra.
- På vissa områden, som till exempel källaren på Högskolan på Åland norra eller vissa delar i Högskolan på Åland södra byggnaden kan luften kännas sämre ibland.
- Luftkvaliteten är ofta ett problem, delade kontor kan vara bidragande.
- Lite kallt i arbetsrummen.
- Sådär.
- Helt ok på Norra högskolan, mindre bra på Södra högskolan.
- Tillfredsställande.

Sammanfattning

Gångvägen till Högskolan på Åland södra är brant, den lutar åt flera håll och det kan vara svårt för personer med hjulförsedda hjälpmedel att ta sig upp. De översta trapporna saknar ledstänger och det finns ett högt steg för att ta sig in i huvudentrén.

Det är inte möjligt för alla att sitta vid uteplatsen vid den tillgängliga huvudentrén. Vi rekommenderar att ordna en uteplats där personer med funktionsnedsättningar kan delta.

Det finns otillgängliga trappor i skolan som saknar kontrastmarkering och som har trappnos. Trappnos är en utstickande del som sitter på den yttre kanten av trappsteget. Den kan utgöra snubbelrisk.

Den tillgängliga toaletten har brister i utformningen som leder till att den blir otillgänglig. Att minska trycket som krävs för att öppna dörren är en lätt åtgärd men även om detta genomförs är toaletten alldeles för trång i dimensionerna.

Beskrivning

Vägen till Högskolan

Skolan är skyltad från vägen och byggnaden ligger längst upp på en kulle. Skylten har en mörk bakgrund med ljus text. Nedanför huvudingången finns det cykelställ, dessa får gärna ha tak över sig för att skydda mot olika väderförhållanden. Det är även till fördel om det finns en skylt som hänvisar till cykelstället. Det finns flera gångvägar som leder till huvudentrén belagd med både grus och asfalt.

Gångstråket som leder till skolan har en viss lutning. Vi rekommenderar fler sittplatser med ryggstöd och armstöd längs stråket.

Bild 1: Marken lutar åt flera håll.

Skytning

Skytningen längs vägen har gott typsnitt och teckenstorlek samt kontraster. Inomhus är skytningen logisk och enkel att följa. Kontrasterna är goda och ljuset reflekteras inte i skylden vilket gör dem lätta att läsa. Det är tydligt att det finns fem våningar och vad som finns på varje våning.

Bild 2: Det finns goda kontraster på skylden.

Bild 3: Skylden inne har goda kontraster, typsnitt och teckenstorlek.

I skolan finns det även tv-apparater med schema. Där anges tid, kurs och vilken sal studenten ska till. Texten skulle kunna förstoras lite grann för att göra det mer lättöläst från lite längre håll.

Det är viktigt att skylten till den tillgängliga toaletten är på väggen vid sidan om dörren. Då är det möjligt att läsa skylten även om dörren skulle stå öppen.

Skytningen och märkningen av parkeringsplatsen är väl utförd. Det saknas skyltning eller en markering om vilken entré som är tillgänglig och hur man tar sig dit.

Parkering och angöringsplats

Vid huvudentrén är det möjligt att komma ända fram till byggnaden. Den andra entrén som leder in på sidan av skolan är tillgänglig och utanför finns en parkeringsplats för de med särskilt tillstånd.

Parkeringen är välgjord och det är välmarkerat var parkeringen för de med särskilt tillstånd är jämfört med många andra ställen som vi har kartlagt. Det finns en skylt med blå bakgrund och vit symbol samt en vit markering på asfalten vid parkeringsplatsen. Markunderlaget är fast och halkfritt då det är asfalt.

Parkeringsens dimensioner är 290 cm x 470 cm, detta innebär att parkeringsrutan är en aning för liten då den bör vara minst 360 cm bred och 500 cm lång. Det är möjligt att lasta av passagerare och besökare vid den eftersom entrén är i nära anslutning till den.

Bild 4: Parkeringsrutan för de med särskilt tillstånd är väl utmarkerad.

Vägen till entrén

Markunderlaget utanför entrén är halkfritt och består av stenplattor. På vänster sida om entrén finns det en bänk med sittplatser på en upphöjning. Det är en hög nivåskillnad på 12 cm. Markunderlaget under bordet består av stora stenar. Detta innebär att den inte är tillgänglig för personer som använder sig av hjulförsedda hjälpmedel då de inte kan placera sig bredvid bordet.

För att ha en tillgänglig uteplats bör det inte finns en nivåskillnad, bord och sittplatser ska inte stå på grovkornigt grus som består av stenar. Det ska även vara möjligt att komma nära bordet och ha ett fritt utrymme under bordet.

Det finns ett entrégaller utanför entréns dörr som är halt och ligger löst vilket kan utgöra snubbelrisk. Gallret i metall har håligheter i sig och skapar en nivåskillnad. Detta borde åtgärdas då nivåskillnaden är 3 cm och skillnader bör inte vara högre än 2 cm, eller så ska de vara avfasade.

Den automatiska dörröppnaren är installerad på en för hög höjd vilket inte är bra. Knappen är installerad 120 cm från marken. Enligt miljöministeriets förordning bör automatiska dörröppnare vara installerade på en höjd mellan 90 cm och 110 cm.

Kodlåset/tagg är installerat 135 cm ovanför marknivån vilket också är för högt för att vara tillgängligt. Här gäller samma mått som för den automatiska dörröppnaren.

Det finns en bred glipa mellan asfalt och stenplattorna på 3,5 cm. Dessa ojämnheter och mindre nivåskillnader skapar ojämnheter vilket leder till att det är svårt att ta sig över.

Bild 5: Uteplatsen är inte tillgänglig.

Bild 6: Den automatiska dörröppnaren och kodlåset sitter för högt.

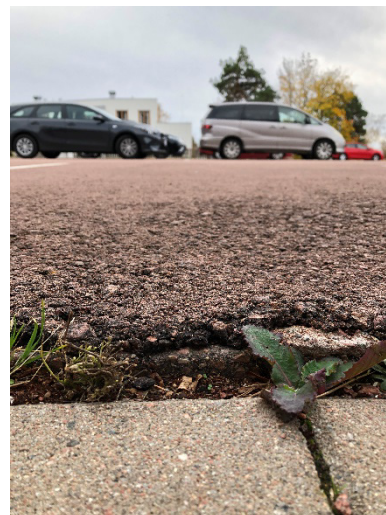

Bild 7: Nivåskillnader mellan asfalten på parkeringen och stenplattorna.

Entré

Den automatiska dörröppnaren håller dörren öppen i 12 sekunder vilket är för lite och kan orsaka kollisionsrisk med besökare som använder sig av hjälpmedel. Dörren bör hållas uppe i minst 25 sekunder för att vara tillgänglig.

Det finns en tröskel som leder från entrén till vindfånget vilken är 3 cm och det finns ytterligare en upphöjning som leder till att nivåskillnaden blir 4 cm.

I entrén finns det lösa mattor som ligger ovanpå varandra. Eftersom detta kan orsaka en snubbelrisk bör mattorna inte ligga i en hög på varandra och det är till en fördel om de kan fästas med mattejp eller liknande.

Brandlarmet sitter på en hög höjd vilket leder till att personer i hjulförsedda hjälpmedel inte kan nå knappen vid brand eller annan nödvändig evakuering. Från golvet till knappen är det 170 cm. Knappar för brandlarm och liknande bör vara på en höjd av 90–110 cm.

Ljuset i vindfånget uppmättes till 560 lx vilket är acceptabelt enligt rekommendationerna. Dagsljusinsläppet vid entrén är litet eftersom det endast finns små fönster i detta utrymme. Den gråa tröskeln och den gråa automatiska dörröppnaren kontrasterar mot den vita väggen. Om det fanns en text vid den automatiska dörröppnaren skulle det underlätta.

Det har gått sönder lite vid väggarnas kanter då föremål kommit emot. Vi rekommenderar en metallplatta som skyddar kanter mot nagg och slag. Det funkar även för kontrasteras skull så att besökare lättare uppdagar utskjutande föremål som väggar.

Bild 8: En installation av en metallplatta skulle även fungera som en kontrast.

Bild 9: Lösa mattor bör fästas och de bör inte ligga omlott.

Bild 10: Det finns nivåskillnader vid den tillgängliga entrén.

Vindfång

Korridoren är 150 cm bred och är helt enligt med rekommendationerna enligt miljöministeriets förordning. Värdytan är därmed acceptabel. Det uppstår inga reflektioner med dagsljuset i korridoren. Det finns en nivåskillnad i korridoren som bör utmärkas eftersom den inte syns så väl men den är kännbar.

Bild 11: Det finns en märkbar nivåskillnad i korridoren.

Huvudentré

Det finns en hög nivåskillnad på utsidan vid huvudentrén som bör kontrastmarkeras. Dörren hålls öppen i cirka 10 sekunder vilket är alldeles för kort, den bör hållas öppen i minst 25 sekunder. Det finns stor risk att besökare kolliderar med dörren.

Det saknas även ledstänger i översta trappan som leder till huvudentrén. Alla trappsteg saknar kontrastmarkering. Vi rekommenderar att varje trappsteg markeras.

Ledstången som går i mitten av trappan har god kontrast, den är svart mot den röda graniten i trappan. Den har även två ledstänger i olika nivåer, precis som vi brukar rekommendera. Även här bör ledstången börja och sluta 30 cm före och efter trappans slut.

På vänster sida av trappan finns det ingen ledstång, det bör finnas ledstänger på bägge sidorna.

Bild 12: Det finns många trappor som leder upp till huvudentrén.

Bild 13: Det saknas ledstänger vid sista trappsatsen.

Auditorium

Det finns en tröskel in till auditoriet som gärna får vara avfasad. Ljudmiljön är god, det är tyst och fritt från buller samt eko. Miljön känns rogivande och tyst.

I auditoriet finns det goda kontraster, det är mörkt mot ljust när det gäller möbler och golv samt väggar. I utrymmet finns det möjligheter att ommöblera och göra plats vid behov, en person med ett hjulförsett hjälpmedel kan manövrera i lokalen. Alla stolar är i samma höjd och de har både armstöd och ryggstöd. Det vore bra om det fanns stolar i olika höjder.

Belysningen är god, den är jämn och bländfri. Den består av spotlights och takbelysning vilket möjliggör en reglering av ljuset.

Framme vid tavlan finns det högtalare men det finns ingen hörselslinga i auditoriet.

Det finns en utrymningsväg som leder ut genom fönstret och det går spiraltrappor från en evakueringsplats från högsta våningen. En person med ett hjulförsett hjälpmedel kan inte ta sig ut självständigt.

Bild 14: Det finns goda kontraster i auditoriet.

Bild 15: I auditoriet är det rymligt och det går att ommöblera.

Bild 16: Det finns en utrymningsväg som leder ut genom ett fönster.

Toalett

Bild 17: Skylten på dörren bör byta placering.

Bild 18: Låset är trög och svårhanterlig.

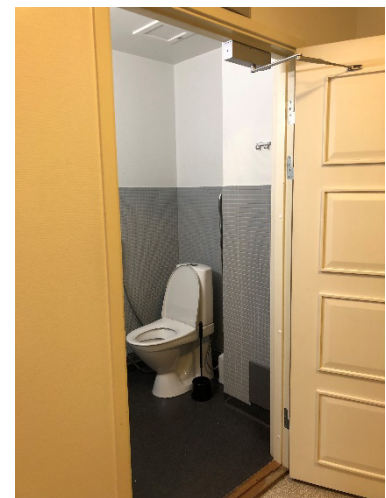

Bild 19: Det är korta avstånd mellan toaletten och väggarna.

Skylten som hänvisar till den tillgängliga toaletten bör vara på vänster sida av väggen istället för på dörren. Det minskar kollisionsrisken mellan besökare och dörren.

Dörren är alldeles för tung och detta bör åtgärdas omedelbart. Vi mätte tryckmotståndet upp till 6 kg (vilket är 58,9 Newton), enligt rekommendationerna bör kraften inte överstiga 10 Newton. Toalstdörren hålls inte öppen och far igen snabbt vilket gör det svårt att ta sig in med hjulförsetta hjälpmedel. På insidan av dörren saknas det ett draghandtag som är 60 cm

och installerat på en nivå av 80 cm från golvet. För att låsa krävs det mycket finmotorik och knappen är trög. Det vore bättre om låset var utformat för enhandsfattning.

Det finns en tröskel på 4 cm som bör avfasas eller tas bort för att toaletten ska vara tillgänglig. Dörren öppnas utåt vilket är bra ifall någon faller på golvet, då kan personal som ska hjälpa ta sig in till besökaren.

Det finns kontrast mellan vägg och golv. Lampan tänds automatiskt via en sensor vilket brukar rekommenderas så att personer inte behöver leta efter en av/på knapp. Dörrbredden är 87 cm när dörren står helt uppställd. Vändutrymmet inne på toaletten är för litet, det bör vara minst 150 cm i diameter.

Toalettstolen är inklämd mellan väggar och det finns inte nog med utrymme på sidorna för att kunna göra en överföring från hjälpmedel till toalettstol. På grund av detta är toaletten inte tillgänglig för personer med hjulförsedda hjälpmedel. Det finns en stödstång på 30 cm djup i väggen. Toalettstolen är installerad 11 cm från bakre väggen, avståndet bör vara minst 20–30 cm. Från vänstra sidan och högra sidan av toaletten är avståndet 25 cm, den bör vara minst 80 cm.

Det saknas en hållare för toalettpapper, detta bör finnas på både högra och vänstra armstödet. Handfatet är inte höj-och sänkbart. Från golvet till handfatet är höjden 88 cm och djupet är 44 cm. Kranen är bra och sticker ut med enhandsfattning.

Inne på toaletten finns det en papperskorg med pedal vilken bör bytas ut så snart som möjligt eftersom det inte är tillgängligt med pedal. Vi rekommenderar att det finns en papperskorg med som är öppen.

Eftersom väggen är grå och golvet är svart kontrasterar den vita toalettstolen och soptunnan med sin vita färg. Spegeln är installerad 100 cm från golvet. Det finns krokar på en hög nivå men det saknas krokar på en lägre nivå. Vi rekommenderar att installera krokar på en lägre höjd också.

Tvålbehållaren är på en lämplig höjd, den finns monterad på en höjd av 110 cm från golvet. Toaletten i sin helhet är fräsch och det finns goda kontraster mellan golv, vägg, toalett och handfat. Lösa hinder på golvet, såsom papperskorgen bör flyttas och installeras direkt på väggen.

Bild 20: Toalettsitsen känns inklämd.

Bild 21: Toaletten har goda kontraster.

Bild 22: En soptunna med pedal är inte tillgänglig.

Ramp och trappor i förbindelseleden

Trapporna inne vid huvudentrén är inte tillgängliga. Varje trappsteg bör kontrastmarkeras och det bör inte förekomma trappnos på stegen. Trappnos är en kant vid den yttre kanten av trappsteget som kan orsaka snubbelrisk.

Ledstängernas utformning är inte förenliga med rekommendationerna som finns. De är för korta, de bör börja och sluta 30 cm före och efter trappans slut. Det är viktigt att även ledstängerna är kontrastmarkerade mot omgivande miljö. Det bör även finnas ledstänger på vardera sidan av trappan på två olika höjder, den lägsta på en höjd av 70 cm och den andra ledstången bör vara 90 cm ovanför golvnivån. Ledstången som finns på vänster sida är för låg och inte greppvänlig. Den högra ledstången har en mer greppvänlig utformning men den är installerad på för hög nivå. Under kartläggningen var ledstången installerad på en höjd av 94 cm ovanför golvnivån.

Vid den tredje våningen är trappavsatsen bred, det är 194 cm mellan ledstängerna vilket är acceptabelt. Enligt rekommendationerna krävs det en bredd som är minst 120 cm för att två personer ska kunna passera varandra. Det innebär att en person tillsammans med en assistent kan gå i trappan och passera en annan person.

I trappan som leder till fjärde våningen kontrasterar ledstängerna väl mot omgivningen. Trappstegen är ljusa och ledstängerna är svarta. De skulle behöva börja 30 cm före och fortsätta 30 cm efter trappans slut. Varje trappsteg skulle behöva kontrastmarkeras för att varna personer med synnedsettningar att det finns nivåskillnader.

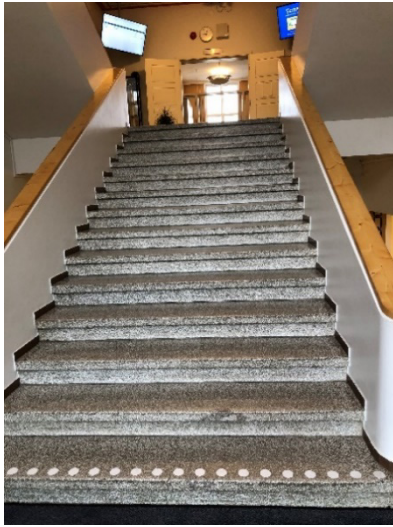

Bild 23: Det saknas kontrastmarkering av varje trappsteg.

Bild 24: Ledstängerna är inte korrekt utformade.

Bild 25: Det finns endast ledstång på ena sidan av trappan.

Utrymningsplan

Det bör finnas en utrymningsplan på varje våning. Där det finns en tillgänglig utrymningsväg bör den markeras med den internationella rullstolssymbolen vid den befintliga utrymningsskylten. Skylten bör även vara placerad på ett logiskt ställe som är lätt att läsa. Detta underlättar för personer med funktionsnedsättningar och vägleder dem till den rutt där de kan ta sig ut på ett självständigt sätt. Om det inte finns en tillgänglig utrymningsväg ska det finnas väntutrymmen mot utgångarna där personer med funktionsnedsättningar kan invänta en evakuering på ett säkert sätt.

Hiss

Dörrens passagebredd är 85 cm och det är skjutdörrar som öppnas automatiskt när hissen anländer. Hisskorgens dimensioner är så små att en elektrisk rullstol inte får plats i den. Inne i hissen finns det en spegel som inte har sparkskydd, spegeln bör installeras på en höjd av 30 cm från spegelns nedre kant till golvet. Orsaken till att spegeln bör sitta på en högre höjd är för att undvika kollisionsrisken för personer med hjulförsedda hjälpmedel och eventuella fotplattor på hjälpmedlet. I dagsläget är spegeln installerad 10 cm från golvet. Detta innebär att personer med hjulförsedda hjälpmedel kan råka köra in i spegeln med fotplattor som finns på vissa rullstolar.

Hissen är 135 cm djup och 107 cm bred vilket är betydligt mindre än vad som finns i rekommendationerna. Där anges att bredden vid dörrsidan ska vara 110 cm och minst 140 cm djup.

Det finns en sensor som stoppar dörren från att stänga sig vilket är bra för att undvika kollisionsrisken.

Mellan hissens golv och golvet utanför hissen finns det ingen nivåskillnad. Ljuset uppmäts till att vara 400 lx under kartläggningen vilket är acceptabelt då rekommendationerna är minst 300 lx i en hiss.

Hissen har ingen auditiv röst som talar om att den är framme och vilken våning besökaren åker till. Det bör finnas för personer med nedsatt syn och nedsatta kognitiva förmågor. På knapparna finns det relief, detta innebär att symbolerna skjuter ut några millimeter från knapparna. Från golvet till den övre knappen är avståndet 110 cm vilket innebär att det uppnår rekommendationerna.

Det finns håligheter i panelen på insidan av hissen, dessa bör åtgärdas så att inte besökare sticker fingrarna i håligheterna.

Det är möjligt att med hissen ta sig till våning fem som är studierummet "tornet".

Bild 26: Hissens dörrbredd är acceptabel.

Bild 27: Spegeln är installerad för nära golvnivån.

Bild 28: Det finns ihåligheter i kontrollpanelen.

Tornet

Det finns en hög tröskel som inte är avfasad in till studierummet från trappan. Nivåskillnaden som tröskeln skapar är 9 cm. En tröskel bör vara högst 2 cm eller avfasad. Den fria dörrpassagebredden är 85 cm vilket är enligt direktiven.

Trappan som leder upp till tornet behöver kontrastmarkering på varje trappsteg. Det finns en ledstång på höger sida men det bör finnas en ledstång på vardera sida av trappan på två olika höjder. Den ena ledstången ska installeras 70 cm från golvet och den andra på 90 cm.

Det finns en fristående klädhängare i utrymmet som är lös. Lösa föremål bör alltid fästas för att minska snubbelrisken. Klädhängaren kan välta och därför rekommenderar vi fasta krokar på olika nivåer.

I studierummet finns en spiraltrappa som leder upp till en låst dörr där ingen har tillgång att gå in. Spiraltrappor bör alltid undvikas eftersom många personer upplever det som otrevligt

att gå i dem. De är ur en säkerhetsaspekt inte heller gynnsamma då det försvårar för räddningspersonal om de eventuellt behöver bära en bår upp och ner. Det finns inte heller nog med hinder under trappan för att förhindra kollisionsrisk mellan personer och stålet i trappan. Vi rekommenderar att skolan åtgärdar detta för att minska personskador. Idag stod det en flyttbar soptunna där som även den utgör snubbelrisk. Se till att lösa föremål är utanför gångstråken och andra viktiga punkter.

I övrigt är tornet hindersfritt då avsaknaden av trösklar belyser lokalen. Det finns gott om vändutrymme med möjlighet att ommöblera vid behov.

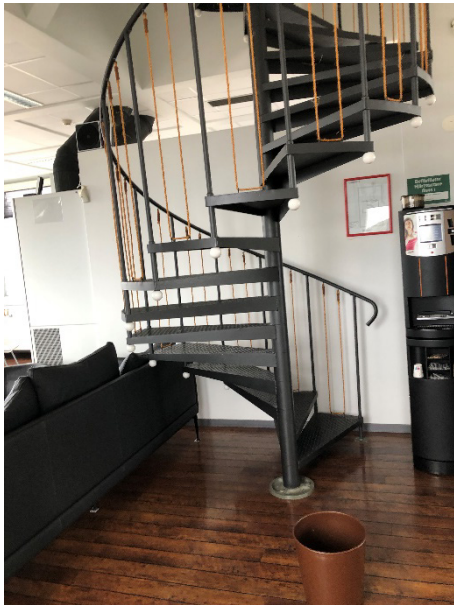

Bild 29: På våning 5 finns det en spiraltrappa och lösa föremål i gångstråket.

Bild 30: Höga trösklar bör avfasas eller tas bort om möjligt.

Enkla och svåra åtgärder

Enkla åtgärder

- Det är fördelaktigt om det finns tak vid cykelställen.
- För att underlätta rekommenderas en skylt vid cykelstället.
- Skylten på toalettdörren bör flyttas och monteras på väggen, till vänster om dörren.
- Toalettskylten bör finnas i relief eller punktskrift.
- Den tillgängliga entrén behöver utmärkas. (dubbelkolla detta!)
- Gallret vid entrén bör bytas ut till en fast och halkfri anordning. Det bör inte vara någon nivåskillnad.
- Antalet sekunder dörrarna hålls öppna bör ökas till minst 25 sekunder för att minska kollisionsrisken.
- Lösa mattor bör fästas med till exempel mattejp.

- Det kan finnas text vid den automatiska dörröppnaren.
- Vid hörnet i vindfånget kan det installeras en metallplatta som fungerar som en kontrastmarkering och skyddar mot kollision.
- Det finns en nivåskillnad i korridoren vid den tillgängliga entrén som bör kontrastmarkeras.
- Ledstänger behöver börja och sluta 30 cm före och efter trappans slut.
- Ledstänger bör vara greppvänliga, de kan med fördel vara avrundade.
- Den tillgängliga utrymningsvägen bör markeras med den internationella rullstolssymbolen.
- Åtgärda hålen i panelen som finns inne i hissen. Knapparna på panelsatsen bör vara i relief.
- Lösa föremål i gångstråket bör fästas eller flyttas.
- Lösa hyllor och krokare för ytterkläder bör fästas.
- Under spiraltrappan på våning fem bör undersidan av trappan täckas för att undvika kollisionsrisken.

Svåra åtgärder

- Parkeringsrutan för de med särskilt tillstånd är inte stor nog enligt rekommendationerna.
- Uteplatsen vid den tillgängliga entrén är inte tillgänglig. För att den ska bli tillgänglig krävs följande:
  - Eliminera nivåskillnader
  - En person i hjulförsett hjälpmedel bör få plats vid bänkarna.
  - Markunderlaget ska vara fast och halkfritt (inte sten/grovkornigt grus).
- Den automatiska dörröppnaren bör installeras på en lägre höjd vid entrén.
- Kodlåset bör också installeras på en lägre nivå.
- Eventuella glipor mellan asfalten och stenplattorna bör utjämnas vid den tillgängliga entrén.
- Tröskeln behöver avfasas.
- Brandlarmet bör vara installerad på en lägre nivå.
- Steget på utsidan vid huvudentrén bör kontrastmarkeras.
- Översta delen av trappsteget saknar helt ledstänger.
- Ledstänger bör finnas i två olika höjder, en på 70 cm och en på 90 cm.
- Alla trösklar över 2 cm bör avfasas.
- Trappstegen bör vara utan trappnos eller andra hinder som ökar snubbelrisken.
- Hisskorgens dimensioner är för liten.
- Hissen bör ha en auditiv röst som talar om när hissen anländer och vilken våning den är på väg till.
- Spiraltrappor är otillgängliga på grund av deras utformning.
- Spegeln i hissen saknar sparkskydd och är inte installerad 30 cm ovan golvnivån.

Slutsats

Kartläggningen av tillgängligheten vid Högskolan på Åland visar på både enklare och svårare brister. För att underlätta har vi sammanställt en punktlista med överskådliga problem.

Vi är tacksamma över att ha fått kartlagt både Högskolan Norra och Högskolan Södra. Byggnaderna är viktiga eftersom många elever, besökare och anställda rör sig där dagligen. Vår förhoppning är att bidra med nödvändig information som underlag för att förbättra byggnadernas tillgänglighet.

Där det finns en tillgänglig utrymningsväg bör detta vara tydligt skyltat. Det innebär en evakueringsväg där personer med hjulförsedda hjälpmedel kan ta sig ut självständigt eller med en assistent. Den internationella rullstolssymbolen bör vara inkluderad i evakueringsskylten.

Vid frågor kan Högskolan på Åland höra av sig till Funktionsrätt Åland då vi fortsatt kommer att finnas tillhands för att dela information och agera rådgivande.

Kontaktuppgifter

Alexandra Gamba, Projektledare "Ett Åland för alla".

Funktionsrätt Åland, Skarpansvägen 30.

alexandra.gamba@handicampen.ax eller via tel: +358 40 189 7453

Källor

Kilpelä Niina, 2019, Tillgängliga byggnader och deras omgivningar, miljöministeriet.

Invalidförbundet, 2019, Esteettömyyskartoitusopas